

Docentenhandleiding

Deze handleiding is bedoeld voor docenten die onderwijs willen gaan geven over technologieacceptatie bij zelfstandig wonende ouderen. Het lesmateriaal kan zowel voor mbo als voor hbo studenten in zorg-, welzijn- en techniekopleidingen worden gebruikt. Daarnaast is het lesmateriaal geschikt om gebruikt te worden in de bijscholing van professionals in deze vakgebieden. Het doel is een breder begrip over de factoren die een rol spelen bij de acceptatie van technologie door ouderen.

Het ontwikkelde materiaal bestaat uit:

1. Het model
2. Film
3. Leskaarten met bijhorend model
4. Drie persona's met leskaarten
5. Gespreksleidraad 'Technologie Thuis'
6. Nederlandse samenvatting Acceptatie van technologie door zelfstandig wonende ouderen

Dit onderwijsmateriaal is een deelresultaat van het door SIA-RAAK gesubsidieerde project 'Langer thuis, wat haal je in huis' en is daarmee vrij toegankelijk voor iedereen die met acceptatie van technologie door ouderen te maken heeft. Het doel van dit project is tot praktische handreikingen voor de zorg- en welzijnssector en de technische installatiebranche te komen. Daarnaast is er door de onderzoeksgroep samen met partners uit de beroepspraktijk van de ouderenzorg een gespreksleidraad 'Technologie Thuis' ontwikkeld, waarmee men een beeld kan krijgen over de acceptatie van technologie. Daardoor kunnen technologische hulpmiddelen succesvoller in de thuissituatie bij ouderen ingezet worden.

Als een van de projectresultaten is de ontwikkeling van onderwijs gedefinieerd: *Onderwijs* ontwikkeld voor het onderwijsprogramma hbo zorg en welzijn en hbo techniek, en een vanuit het hbo doorlopende onderwijsleerlijn voor het onderwijsprogramma mbo-techniek en mbo-zorg en welzijn. Het is de bedoeling dat dit landelijk wordt uitgerold.

Wetenschappelijk onderzoek als basis voor het lesmateriaal

Het lesmateriaal dat hier wordt gepresenteerd is ontwikkeld op basis van promotieonderzoek dat is uitgevoerd door Sebastiaan Peek en collega-onderzoekers van Fontys Paramedische Hogeschool te Eindhoven (2012-2016). Dit onderzoek had als doel om zo goed mogelijk te begrijpen wat zelfstandig wonende ouderen denken en voelen bij het gebruik van technologie en wat nu maakt dat ouderen technologie al dan niet gebruiken. Het unieke aan het onderzoek was dat het longitudinaal veldonderzoek betrof; een substantiële groep ouderen is jarenlang thuis bezocht. Meer informatie over het onderzoek is te vinden in de volgende vrij verkrijgbare wetenschappelijke artikelen:

- Factors influencing acceptance of technology for aging in place: A systematic review [klik hier](#)
- Older Adults' Reasons for Using Technology while Aging in Place [klik hier](#)
- "Grandma, You Should Do It - It's Cool Older" Adults and the Role of Family Members in Their Acceptance of Technology [klik hier](#)

Daarnaast is er een Nederlandstalige samenvatting van bovengenoemde artikelen van acceptatie van technologie door zelfstandig wonende ouderen van bovengenoemde artikelen beschikbaar, die zeer goed gehanteerd kan worden voor in het mbo en hbo (zie bijlage 3).

Het onderwijs

De ontwikkelgroep van het lesmateriaal is samengesteld uit medewerkers van het mbo Summa Zorg, Welzijn en Techniek, en ROC Ter AA Zorg en Welzijn, het Opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het Technisch Installatiebedrijf (OTIB), Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid/Toegepaste Gerontologie, Fontys Hogeschool Techniek en Logistiek, Fontys Paramedische Hogeschool en hun lectoraat Health Innovations en Technology.

Het resultaat van het kwalitatieve onderzoek van Sebastiaan Peek naar acceptatie van technologie door ouderen die thuis wonen, is samengevat in zijn model (bijlage 1). Dit model vormt de basis en het uitgangspunt van het ontwikkelde onderwijs. Daarnaast leverde de onderzoeksgroep vier persona's aan. Dit zijn beschrijvingen van mensen die zij in het onderzoek tegen zijn gekomen. Er is besloten één persona (Karel) uit te werken tot een film in twaalf losse scènes. Per scène is er een beschrijving en zijn er leskaarten met concrete vragen (eerste kolom), verdiepende thema's (tweede kolom) en lessuggesties (derde kolom). Deze opzet is bedoeld om richting te geven aan de lessen rondom technologieacceptatie. Het lesmateriaal biedt zo ruimte aan de docent om naar eigen inzicht en niveau te worden aangevuld en ingezet in het onderwijsprogramma. De andere drie persona's zijn herschreven tot casussen. Deze persona's worden kort in beeld gebracht en op een leskaart gepresenteerd met concrete vragen die in het onderwijs gebruikt kunnen worden.

Het gespreksleidraad 'Technologie Thuis' kan worden ingezet om de acceptatie van technologie door studenten in kaart te brengen.

Plaats in het curriculum

Geïnspireerd door het didactische model SEAL is het onderwijs zodanig ontwikkeld dat het flexibel in zowel het mbo als in het hbo vrij ingezet kan worden. Het materiaal is bedoeld als lesmateriaal om direct te gebruiken, maar ook als input voor zowel docenten als studenten om zelf creatief aan de slag te gaan met dit onderwerp. Wilt u meer lezen over SEAL [klik hier](#).

Voor het mbo past het ontwikkelde onderwijs naadloos in de Keuze-module 'Zorg en Technologie' (niveau 3) en 'Zorginnovaties en Technologie' (niveau 4).

Het ontwikkelde materiaal is uitermate geschikt om te worden geïmplementeerd in zowel Associate Degree programma's als in hbo-opleidingen die gericht zijn op 'zorg en techniek'.